

Pla d'Acció Tutorial

Universitat Autònoma de Barcelona

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	2
2. OBJECTIUS.....	2
3. COORDINACIÓ	4
4. ACCIÓ TUTORIAL.....	4
5. AVALUACIÓ	9
6. ANNEX.....	11

1. INTRODUCCIÓ

El Reial decret 1791/2010 de 30 de desembre, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Estudiant Universitari, estableix en el capítol V el Dret de l'alumnat a rebre orientació i seguiment al llarg de tots els seus estudis¹. D'aquesta manera, s'introdueix la tutoria personalitzada com un instrument orientat a: facilitar l'adaptació a l'entorn universitari, optimitzar el rendiment acadèmic i, en la fase final dels estudis, facilitar el desenvolupament professional, així com la continuïtat de la formació universitària.

Aquest és un document obert, viu i flexible que s'adaptarà en tot moment a la realitat canviant de la UAB. Esdevé en el context de l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES) que, entre altres qüestions, proposa un canvi en la metodologia docent. En concret, planteja una modificació en el paper del professorat tot convertint l'alumnat en agent actiu del seu aprenentatge. Es tracta d'una metodologia centrada en el treball i l'aprenentatge de l'estudiant i, també, en el desenvolupament de competències que l'habilitin per a l'exercici professional.

L'escenari descrit situa l'Acció Tutorial² com un element central per a millorar la formació integral de l'alumnat al llarg de la seva trajectòria acadèmica, la pràctica docent i la gestió de la pròpia institució universitària. Esdevé, per tant, un factor estratègic de qualitat que exigeix a les universitats definir el seu propi Pla d'Acció Tutorial (PAT).

En aquest sentit, el Pla d'Acció Tutorial de la Universitat Autònoma de Barcelona (PAT-UAB) representa un document marc elaborat a partir dels Plans d'Acció Tutorial específics de tots els seus centres docents³. Aquest document inclou la definició d'objectius, els mecanismes de coordinació, les accions de tutoria, el seguiment i l'avaluació.

2. OBJECTIUS

El disseny del PAT-UAB situa l'estudiant al centre de l'Acció Tutorial. Des d'aquesta perspectiva, la UAB defineix el PAT com el conjunt d'accions dirigides a l'alumnat amb la finalitat de proporcionar-li un acompanyament integral de qualitat abans d'entrar a la universitat, mentre cursa els seus estudis i al finalitzar la seva estada a la Universitat. En concret, **l'objectiu general** del PAT-UAB és:

¹ Veure annex 6.1. Marc normatiu.

² Veure annex 6.2. Referències i recursos.

³ Veure annex 6.3. Plans Acció Tutorial Centres Docents.

“Orientar, assessorar i donar suport a l'alumnat de la UAB en els diferents aspectes del seu aprenentatge i desenvolupament professional inicial, esdevenint l'acció tutorial com la principal eina de seguiment”.

D'acord amb aquesta finalitat, el PAT-UAB defineix els seus **objectius específics** seguint el recorregut dels estudiants pel que fa l'orientació acadèmica, l'acollida universitària, l'acompanyament acadèmic i el desenvolupament professional inicial. En concret, els **objectius específics** són:

D'orientació acadèmica, de transició a la universitat i de promoció:

1. Acompanyar i orientar en la presa de decisions prèvia a l'ingrés a la Universitat.
2. Facilitar la transició de l'alumnat al context social, organitzatiu i estructural universitari.
3. Donar a conèixer la Universitat.

D'acollida, d'assessorament i d'informació:

4. Facilitar l'adaptació de l'alumnat al context social, organitzatiu i estructural universitari.
5. Acompanyar la integració de l'alumnat a la dinàmica del centre docent on cursa els estudis.
6. Facilitar a l'alumnat la informació i formació necessàries per assolir l'adaptació i la integració.
7. Afavorir l'ús adequat dels diferents serveis i recursos que la Universitat posa a l'abast de l'alumnat.

De tutoria acadèmica

8. Fomentar la tutoria com una acció interdisciplinària de la institució universitària i una eina estratègica durant el procés d'aprenentatge.
9. Millorar la qualitat de l'atenció personalitzada de l'alumnat al llarg dels seus estudis.
10. Millorar el rendiment acadèmic i la satisfacció de l'alumnat.
11. Fomentar el paper actiu de l'alumnat en les diverses tipologies de tutoria.

De tutoria professional

12. Fomentar el desenvolupament professional inicial de l'alumnat en el marc dels seus estudis.
13. Contribuir a l'orientació professional de l'alumnat.
14. Millorar l'ocupabilitat de l'alumnat.
15. Potenciar la vinculació dels graduats i les graduades amb la Universitat com a mitjà de formació al llarg de la vida.

D'acompanyament a les necessitats específiques de supervisió

16. Detectar necessitats específiques de l'alumnat i derivar-les a les unitats especialitzades.
17. Acompanyar i donar resposta a les necessitats específiques de l'alumnat per tal de facilitar el procés d'aprenentatge, el seu desenvolupament professional inicial i la millora de la seva ocupabilitat.

3. COORDINACIÓ

El PAT-UAB requereix de la implicació de tota la comunitat de manera que es fa necessària la coordinació a tres nivells. El Vicerectorat d'Alumnat i Ocupabilitat és l'òrgan responsable de coordinar el PAT-UAB, de vetllar per la seva aplicació i d'implantar accions de millora. El Deganat o Direcció d'Escola és l'òrgan responsable de coordinar el PAT de cada centre docent, de vetllar per la seva aplicació i d'implantar accions de millora en el conjunt de la facultat i, de manera específica, al sí de cadascuna de les titulacions que imparteix. El professorat, els serveis específics d'atenció a l'alumnat (FAS-PIUNE, ICE-UAP, SAS, Observatori per a la Igualtat, Dinamització Comunitària, Servei d'Ocupabilitat, Servei de Biblioteques, Servei de Llengües, SAF, Escola de Postgrau i Fundació Alumni) i les estructures de gestió de la Universitat que intervenen en les diferents accions del PAT són responsables de dur a terme les accions tutorialis i de proposar millores. Finalment, l'Institut de Ciències de l'Educació és l'òrgan responsable de l'avaluació del PAT-UAB.

4. ACCIÓ TUTORIAL

El desenvolupament del PAT-UAB requereix entendre que l'aula i la resta d'espais d'aprenentatge esdevenen contextos comunicatius i diversos. D'una banda, l'aula és

comunicació, hi convergeixen els processos d'informació, motivació i orientació a l'alumnat que, juntament amb les seves inquietuds, desenvolupen un espai per a la reflexió, l'aprenentatge i l'assoliment de competències. D'altra banda, l'aula és diversitat en la mesura que el conjunt d'estudiants configuren una realitat a partir de les seves característiques, particularitats, trajectòries, ritmes, habilitats, etc. En aquest sentit, es posa l'atenció en les diferents expectatives, motivacions i objectius de l'alumnat però també en les variables que intervenen en el procés d'aprenentatge com ara l'edat, l'origen, el gènere, els coneixements previs o les necessitats específiques que cal relacionar amb els objectius d'aprenentatge i els requeriments de la titulació. Des d'aquesta perspectiva, el desenvolupament del PAT-UAB preveu accions tutorialis generals adreçades a tot l'alumnat al llarg del seu recorregut universitari, així com necessitats específiques de supervisió que requereixen accions més concretes de forma puntual o al llarg de tots els estudis. El desenvolupament de totes aquestes accions requereix el disseny i adaptació del pla de formació adreçat al professorat per tal oferir els instruments, coneixements i estratègies necessaris orientats a la millora de l'acció tutorial.

4.1. Accions generals

A continuació, es presenta una taula que sintetitza els quatre moments d'intervenció que contempla el PAT-UAB a partir del recorregut que segueix l'alumnat, les accions tutorialis que es duen a terme en cada fase i els principals agents implicats en les actuacions⁴.

⁴ Veure annex 6.4 Esquema PAT-UAB.

ACCIONS D'ORIENTACIÓ ACADÈMICA, PROMOCIÓ I TRANSICIÓ A LA UNIVERSITAT

Acompanyen i orienten en la presa de decisions prèvia a l'ingrés a la Universitat, faciliten la transició de l'alumnat al context social, organitzatiu i estructural universitari i donen a conèixer la Universitat.

ORIENTACIÓ ACADÈMICA I

TRANSICIÓ A LA UNIVERSITAT:

- Accions específiques de centres i àrees
- Assessorament mitjançant: Xarxes socials, Atenció personalitzada, E-mail
- Campus Ítaca
- Lliga de debat de secundària
- Programa Argó
- Programa CROMA
- Proves Cangur de Matemàtiques
- Trobades de professorat de secundària i universitat
- Universitat d'Estiu no universitària

PROMOCIÓ:

- Jornades de Portes Obertes
- Dia de les Famílies
- Visites al Campus de la UAB
- Visites a centres de secundària i ajuntaments
- Web de la UAB: oferta acadèmica i serveis
- Guies online
- Catàlegs
- Enviaments per e-mail i butlletins
- Fires nacionals i internacionals (Ensenyament, Futura, etc.)
- Difusió a través d'altres institucions i xarxes internacionals

AGENTS PRINCIPALS

- Àrea de Comunicació i Promoció
- Centres docents, Departaments i Instituts: Equip de Govern, Equip de Professorat i Estructura de gestió
- Fundació Autònoma Solidària
- Institut de Ciències de l'Educació
- Unitat de Dinamització Comunitària

ACCIONS D'ACOLLIDA, INFORMACIÓ I D'ASSESSORAMENT

Faciliten a l'alumnat l'adaptació al context social, organitzatiu i estructural universitari, la integració activa a la dinàmica del centre docent on cursa els estudis i li proporcionen la informació i formació necessàries per assolir l'adaptació i la integració.

ACOLLIDA:

- E-mail de benvinguda
- Guia d'acollida
- Jornada d'acollida i rebuda
- Sessions de benvinguda
- Sessió inaugural (especialment en màsters)
- Tramesa d'informació prèvia a la matrícula

ASSESSORAMENT:

- Assessorament a la matrícula
- Cursos propedèutics
- Proves de nivell d'idiomes
- Tutoria de matrícula
- Sessions monogràfiques de formació dels diferents recursos bibliogràfics
- Sessions de formació i informació sobre riscos laborals

INFORMACIÓ:

- Informació acadèmica al web
- Tutorials en vídeo

ACCIONS ADREÇADES A ESTUDIANTS INTERNACIONALS:

- International Welcome Days
- Programa Mentor
- Programa Tàndem
- Suport a estudiants internacionals
- Visites culturals

AGENTS PRINCIPALS

- Àrea de Comunicació i Promoció
- Àrea de Prevenció
- Àrea de Relacions Internacionals
- Centres docents, Departaments i Instituts: Equip de Govern, Equip de professorat, Estructura de gestió
- Fundació Autònoma Solidària
- Institut de Ciències de l'Educació
- Servei de Biblioteques, Servei de Llengües
- Unitat de Dinamització Comunitària

ACCIONS DE TUTORIA ACADÈMICA

Fomenten la tutoria com una acció interdisciplinària de la institució universitària i una eina estratègica durant el procés d'aprenentatge, així com milloren la qualitat de l'atenció personalitzada, el rendiment acadèmic i satisfacció de l'alumnat tot fomentant el seu paper actiu en les diverses tipologies de tutoria.

TUTORIA INDIVIDUAL:

Modalitats:

- Presencial
- Semi-presencial
- Virtual

Finalitats:

- Adaptació i integració
- Afavoriment de l'excel·lència acadèmica
- Assessorament en el procés de matrícula
- Formació integral
- Millora i optimització del rendiment acadèmic
- Seguiment de l'estudiant
- Situacions acadèmiques (i personals)
- Superació de dificultats específiques

TUTORIA GRUPAL:

- Tutories grupals: de curs, de titulació, d'assignatura, de grup-classe, d'estudis interuniversitaris, de dobles graus, de seguiment d'activitats...
- Jornades i fires informatives
- Programes de mobilitat (diferents formats)
- Optativitat: Mencions, Minors, Especialitat

ACTIVITATS DE SUPORT A L'APRENENTATGE:

- Activitats transversals
- Instruments per a l'estudi, tècniques d'aprenentatge...

ACCIONS REALITZADES ENTRE IGUALS:

- Reunions amb delegats/des de curs
- Programa de l'Estudiant de Suport

AGENTS PRINCIPALS

- Centres docents, Departaments i Instituts: Equip de Govern, Equip de Professorat i Estructura de gestió
- Delegats i delegades de curs
- Unitat de Dinamització Comunitària
- Institut de Ciències de l'Educació
- Fundació Autònoma Solidària (PIUNE)

ACCIONS DE TUTORIA PROFESSIONAL

Fomenten el desenvolupament professional inicial de l'alumnat en el marc dels seus estudis, contribueixen a l'orientació professional, milloren l'ocupabilitat i potencien la vinculació amb la Universitat com a mitjà de formació al llarg de la vida.

INFORMACIÓ:

- Fires de postgraus, màsters i doctorats
- Sessions informatives i tutories sobre pràctiques externes
- Sessions informatives i tutories sobre el treball de final d'estudis

ORIENTACIÓ I ASSESSORAMENT PROFESSIONAL:

- Avaluació de competències professionals
- Conferències
- Enquesta de motivació i expectatives professionals

- Jornades de professionalització
- Orientació individualitzada
- Pla d'orientació professional
- Programa d'inserció laboral
- Sessions d'orientació professional grupals
- Tallers
- Taules rodones
- Programes d'inserció laboral
- Visites a entitats

ACTIVITATS ADREÇADES ALS GRADUATS I GRADUADES:

- Xarxa Alumni
- Seguiment dels graduats i graduades
- Actes de lliurament de diplomes

AGENTS PRINCIPALS

- Àrea de Comunicació i Promoció
- Centres docents, Departaments i Instituts: Equip de Govern, Equip de Professorat i Estructura de gestió
- Fundació Autònoma Solidària
- Servei d'Ocupabilitat
- Fundació Alumni

4.2. Accions d'acompanyament a necessitats específiques de supervisió

La diversitat forma part de la realitat de l'aula però es poden donar situacions excepcionals d'estudiants que requereixen una atenció específica tant en l'àmbit personal, professional o acadèmic. La Universitat compta amb un seguit de serveis que ofereixen aquesta atenció especialitzada. La següent taula recull els diferents agents implicats en les accions d'acompanyament a les necessitats específiques de supervisió.

Discapacitat: física / psíquica / sensorial / intel·lectual	Trastorns de desenvolupament i d'aprenentatge: Asperger / Autisme / dislèxia / TDA
Fundació Autònoma Solidària (PIUNE)	Unitat d'Assessorament Psicopedagògic
Beca-salari Ítaca	Fundació Autònoma Solidària (PIUNE)
Orientació educativa/acadèmica	Trastorns psicològics
Majors de 25, 40, 45	Situacions d'estrès especial
Situacions socioeconòmiques	Consum de drogues
Altres contextos educatius	Malalties
Unitat d'Assessorament Psicopedagògic	Protocol situacions mèdiques (GA-SAS)
Assetjament, discriminació o violència per raó de gènere	Servei Assistència de Salut
Observatori per a la Igualtat	Persones refugiades
Esportistes d'alt nivell	Fundació Autònoma Solidària
Servei d'Activitat Física (TUTORESPORT)	Universitat a l'Abast
	Escola de Postgrau
AGENTS EXTERNS	
Coordinació amb la xarxa pública de serveis	

5. AVALUACIÓ

El PAT-UAB preveu un pla d'avaluació dissenyat per tal de fer el seguiment de les accions tutorial i conèixer el seu impacte. Per això, a partir dels objectius específics, es defineixen indicadors de seguiment i indicadors d'impacte. D'una banda, el seguiment té la finalitat d'avaluar les accions tutorial que es duen a terme i el grau de satisfacció dels agents implicats (alumnat i professorat). D'altra banda, l'avaluació de l'impacte de les accions realitzades s'inclou dins del Sistema de Garantia Intern de Qualitat de la UAB (SGIQ), que reflecteix el compromís de la Universitat d'oferir programes formatius de qualitat que incloguin en el seu funcionament mesures per assegurar la contínua avaluació i millora dels mateixos. El SGIQ sistematitza la recollida d'evidències a través, entre altres eines, del Sistema d'Indicadors de Qualitat (SIQ) que servirà de base per l'avaluació de l'impacte de les accions tutorial. En qualsevol dels casos, l'avaluació del PAT-UAB s'entén com un procés anual que es durà a terme al final de cada curs acadèmic per tal de poder fer els canvis i les adaptacions que calguin per millorar-lo. A continuació, es presenten els aspectes bàsics de l'avaluació del PAT-UAB tenint en compte els objectius específics, els principals indicadors i els agents implicats en el procés d'avaluació. Es tracta d'una primera aproximació general que cada curs acadèmic es podrà completar amb altres indicadors quantitatius, així com amb indicadors qualitius orientats a recollir les dificultats identificades en relació a les accions tutorial realitzades i els suggeriments dels diferents agents implicats en cada fase del procés que inclou el PAT-UAB.

Objectius	Indicadors seguiment	Agents Implicats	Indicadors impacte	Agents Implicats
<p>1. Acompanyar i orientar en la presa de decisions prèvia a l'ingrés a la Universitat</p> <p>2. Facilitar la transició de l'alumnat al context social, organitzatiu i estructural universitari.</p> <p>3. Donar a conèixer la Universitat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - N° Accions d'orientació acadèmica - N° Accions de transició a la universitat - N° Accions de promoció 	<ul style="list-style-type: none"> - Centres docents: Equip de Govern, equip de professorat i estructura de gestió - Estructura de gestió UAB - Serveis UAB 	<ul style="list-style-type: none"> - N° Estudiants de nou ingrés - Places ofertades - N° Sol·licituds - N° Sol·licituds en 1ª opció 	<ul style="list-style-type: none"> - SGIQ-SIQ
<p>4. Facilitar l'adaptació de l'alumnat al context social, organitzatiu i estructural universitari.</p> <p>5. Facilitar la integració de l'alumnat a la dinàmica del centre docent on cursa els estudis.</p> <p>6. Facilitar a l'alumnat tota la informació i formació necessàries per assolir l'adaptació i la integració.</p> <p>7. Afavorir l'ús adequat dels diferents serveis i recursos que la Universitat posa a l'abast de l'estudiant.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - N° Accions d'acollida - N° Accions d'informació - N° Accions d'assessorament - N° Accions d'acollida estudiants internacionals 	<ul style="list-style-type: none"> - Centres docents: Equip de Govern, equip de professorat i estructura de gestió - Estructura de gestió UAB - Serveis UAB 	<ul style="list-style-type: none"> - Nota de tall - Nota mitjana d'entrada - Mitjana de crèdit matriculat - Rendiment acadèmic estudiants nou ingrés 	<ul style="list-style-type: none"> - SGIQ-SIQ
<p>8. Fomentar la tutoria com una acció interdisciplinària de la institució universitària i com a eina estratègica durant el procés d'aprenentatge.</p> <p>9. Millorar la qualitat de l'atenció personalitzada de l'alumnat al llarg dels seus estudis.</p> <p>10. Millorar el rendiment acadèmic i la satisfacció de l'alumnat.</p> <p>11. Fomentar el paper actiu de l'estudiant en les diverses tipologies de tutoria.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - N° Tutories individuals - N° Tutories grupals - N° Activitats de suport a l'aprenentatge - N° Tutories entre iguals 	<ul style="list-style-type: none"> - Centres docents: Equip de Govern, equip de professorat i estructura de gestió - Estructura de gestió UAB - Serveis UAB 	<ul style="list-style-type: none"> - Rendiment acadèmic (nombres de crèdits superats/nombres de crèdits matriculats) - Participació en les enquestes PAAD - Qualificació enquestes PAAD 	<ul style="list-style-type: none"> - SGIQ-SIQ
<p>12. Fomentar el desenvolupament professional inicial de l'alumnat en el marc dels seus estudis.</p> <p>13. Contribuir a l'orientació professional de l'alumnat.</p> <p>14. Millorar l'ocupabilitat de l'alumnat.</p> <p>15. Potenciar la vinculació dels graduats i les graduades amb la Universitat com a mitjà de formació al llarg de la vida</p>	<ul style="list-style-type: none"> - N° Accions d'informació - N° Accions d'orientació professional - N° Accions de suport als graduats i graduades 	<ul style="list-style-type: none"> - Centres docents: Equip de Govern, equip de professorat i estructura de gestió - Estructura de gestió UAB - Serveis UAB 	<ul style="list-style-type: none"> - N° Estudiants mobilitat out - N° Pràctiques curriculars - N° Pràctiques no curriculars - N° Graduats i graduades - N° Graduació/N° matriculació - % Inserció professional 	<ul style="list-style-type: none"> - SGIQ-SIQ - Servei d'Ocupabilitat
<p>16. Detectar situacions específiques de l'alumnat i derivar-les a les unitats especialitzades.</p> <p>17. Acompanyar i donar resposta a les necessitats específiques de l'alumnat per tal de facilitar el procés d'aprenentatge, el seu desenvolupament professional inicial i la millora de la seva ocupabilitat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - N° Accions de suport a les necessitats educatives específiques 	<ul style="list-style-type: none"> - Centres docents: Equip de Govern, equip de professorat i estructura de gestió - Estructura de gestió UAB - Serveis UAB 	<ul style="list-style-type: none"> - Rendiment acadèmic - N° Pràctiques curriculars - N° Pràctiques no curriculars - N° Graduats i graduades - % Inserció professional 	<ul style="list-style-type: none"> - Estructura de gestió UAB - Serveis UAB

6. ANNEX

6.1. Marc normatiu

Llei Orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'Universitats, modificada per la Llei Orgànica 4/2007, de 12 d'abril
Art. 46 L'assessorament i assistència a l'estudiant per part de professors i tutors és un dels seus drets que s'han de garantir.
Reial Decret 1393/2007
S'estableix l'ordenació dels ensenyaments universitaris oficials i els sistemes d'informació, suport i orientació als estudiants. L'exigència de més treball personal i autònom per part de l'alumnat crea a la universitat la necessitat d'oferir serveis de suport, orientació i seguiment (acompanyament).
4.3 de l'Annex Exigeix l'existència de 'sistemes accessibles de suport i orientació dels estudiants un cop matriculats a les titulacions de grau'.
Reial Decret 1791/2010, de 30 de desembre, s'aprova l'Estatut de l'Estudiant Universitari
Preàmbul L'EEES reclama una nova figura de l'estudiant com a subjecte actiu del seu procés de formació, amb una valoració del treball dins i fora de l'aula i el suport de l'activitat docent i sistemes tutorials. També defineix la tutoria com un dret de l'estudiant i com un factor potenciador del seu paper actiu en el seu propi procés de formació. L'Estatut de l'Estudiant Universitari estableix el dret a rebre orientació i tutoria personalitzades per facilitar l'adaptació a l'entorn universitari i el rendiment acadèmic, així com en la fase final per tal de facilitar la seva incorporació al món laboral.
Capítol V
Article 19.1 Els estudiants rebran orientació i seguiment de caràcter transversal sobre la seva titulació. Aquesta informació atindrà, entre altres, els següents aspectes: a) Objectius de la titulació; b) Mitjans personals i materials disponibles; c) Estructura i programació progressiva dels ensenyaments; d) Metodologies docents aplicades; e) Procediments i cronogrames d'avaluació; f) Indicadors de qualitat tals com taxes de rendiment acadèmic esperat i real dels estudis, taxes d'incorporació laboral dels graduats.
Articles 20, 21, 22 Tipologies de la tutoria: <i>Tutoria de titulació:</i> destinades a "facilitar el procés de transició i adaptació de l'estudiant a l'entorn universitari; la informació, l'orientació i els recursos per a l'aprenentatge; la configuració de l'itinerari curricular atenent també a les especificitats de l'alumnat amb necessitats educatives especials; i la transició al món laboral, el desenvolupament inicial de la carrera professional i l'accés a la formació contínua". <i>Tutoria de matèria o assignatura:</i> per assistir i orientar individualment als estudiants en "el procés d'aprenentatge de cada matèria o assignatura del seu pla d'estudis mitjançant tutories desenvolupades al llarg del curs acadèmic". <i>Tutoria d'estudiants amb discapacitat:</i> derivada de la necessitat d'adaptar "els programes de tutoria i les activitats de tutoria a les necessitats dels estudiants amb discapacitat" i la possibilitat de procedir "a les adaptacions metodològiques precises i, si escau, a l'establiment de tutories específiques en funció de les seves necessitats".
Capítol XV
S'advoca per la creació de sistemes tutorials en els que hi treballin de manera coordinada el professorat tutor i el personal especialista de les unitats d'atenció a estudiants.

6.2. Referències i recursos

- Álvarez, M. & Álvarez, J. (2015). La tutoría universitaria: del modelo actual a un modelo integral. *Revista Electrónica Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 18 (2), 125-142.
- Álvarez González, M. (2008). La tutoría académica en el Espacio Europeo de Educación Superior. *Revista Electrónica Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 22 (1), 71-88.
- Álvarez, B., García, J. y Lorca, P. (2010). El programa de acción tutorial como complemento de la acción docente en el EEES. *Educade*, 1, 5-19. Disponible a: <http://educade.es/docs/01/02-álvarez.pdf>
- ANECA (2006a). *DOCENTIA. Programa de apoyo para la evaluación de la actividad docente del profesorado universitario. Modelo de evaluación*. Madrid: ANECA.
- ANECA (2006b). *Memoria de actividades 2006*. Madrid: ANECA.
- ANECA (2007). *Memoria de actividades 2007*. Madrid: ANECA.
- AQU (Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya) (2014). *Guía per a l'acreditació de les titulacions oficials de Grau i Màster*. Disponible a: http://www.aqu.cat/doc/doc_22567776_1.pdf
- Cano, R. (2008). La tutoría universitaria en el Espacio Europeo de Educación Superior. *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 22 (1), 17-20.
- CEDEFOP (2006). *Mejorando las políticas y sistemas de orientación continua. El uso de herramientas de referencias comunes en Europa*. Luxemburgo: Oficina de Publicaciones Oficiales de las Comunidades Europeas. Disponible a: http://www.cedefop.europa.eu/etv/Upload/Information_resources/Bookshop/400/4045_e_s.pdf
- Comisión Europea (2004). *Proyecto sobre el fortalecimiento de las políticas, sistemas y prácticas en materia de orientación permanente en Europa. Resolución del Consejo y de los Representantes de los Gobiernos de los Estados*. Bruselas: CE. Disponible a: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:319:0004:0007:ES:PDF>
- Crosier, D., Purser, L. & Smidt, H. (2007). *Trends V: Universities Shaping The European Higher Education Area*. Brussels: European University Association. Disponible a: http://www.eua.be/Libraries/Publications_homepage_list/EUA_Trends_V_for_web.sflb.ashx
- EHEA (2012). *Beyond the Bologna Process: Creating and connecting national, regional and global higher education areas Statement of the Third Bologna Policy Forum. Bucharest, April 27th*. Disponible a: http://www.ehea.info/Uploads/Documents/BPF%20Statement_27042012_with%20additional%20event.pdf
- ENQA (2005). *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*. Helsinki, Finland: ENQA. Disponible a: http://www.engq.eu/wp-content/uploads/2013/06/ESG_3edition-2.pdf
- Fernández-Salineró, C. (2014). La tutoría universitaria en el escenario del espacio europeo de educación superior: perfiles actuales. *Teoría de la Educación*, 26 (1), 161-186.
- Gairín, J. (2003). El Profesor universitario en el siglo XXI. En, C. Monereo & J.I. Pozo (Coords.), *La universidad ante la nueva cultura educativa. Enseñar y aprender para la autonomía* (pp. 119-140). Madrid: Síntesis.

- Gairín, J., Feixas, M., Franch, J., Guillamón, C. & Quinquer, D. (2003-2004). Elementos para la elaboración de planes de tutoría en la Universidad. *Contexto educativos*, 6-7, 21-42.
- Gairín, J., Feixas, M., Guillamón, C. & Quinquer, D. (2004). La tutoría académica en el escenario europeo de la Educación Superior. *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 18 (1), 1-77.
- Gairín, J. (coord.), Feixas, M., Guillamón, C. & Quinquer, D. (2005). *El Pla de Tutoria a la Universitat*. Eines 3 d'Innovació Docent en Espai Superior. Bellaterra: IDES-Servei Publicacions UAB.
- García Nieto, N. (2008). La función tutorial de la Universidad en el actual contexto de la Educación Superior. *Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 22 (1), 21-48.
- García Nieto, N. (Dtor.), Asensio, I., Carballo, R., García, M. & Guardia, S. (2005). La tutoría universitaria ante el proceso de armonización europea. *Revista de Educación*, 337, 189-210.
- Michavila, F. & García Delgado, J. (Edits.) (2003). *La tutoría y los nuevos modos de aprendizaje en la Universidad*. Madrid: Comunidad de Madrid.
- Pérez, J. & Martínez, M. (2015). La tutoría universitaria y servicios de orientación: Dos realidades en un mismo contexto. *Revista Electrónica Interuniversitaria de Formación del Profesorado*, 18 (2), 177-192.
- Rodríguez Espinar, S. (coord.) (2004). *Manual de tutoría universitaria. Recursos para la acción*. Barcelona: Octaedro.
- Tomàs, M., Armengol, C. & Feixas, M. (1999). *Estudio de los ámbitos del cambio de cultura en la docencia universitaria*. III Congrés d'Innovació educativa. 25 al 27/11/1999. Santiago de Compostela.
- Tomàs, M., Castro, D. & Feixas, M. (2012). Tensiones entre las funciones docente e investigadora del profesorado en la universidad. *REDU Revista de Docencia Universitaria*, 10 (1), 343-367.
- UNESCO (1998). *Conferencia Mundial sobre la Educación Superior*. UNESCO (ED.98/ONF 202/3), París.
- Vieira, M. & Vidal, J. (2006). Tendencias de la educación superior europea e implicaciones para la orientación universitaria. *Revista Española de Orientación y Psicopedagogía*, 17 (1), 75-97.

REFERENTS LEGALS

Ley Orgánica 6/2001, de 21 de diciembre, de Universidades. Disponible a:

<http://www.boe.es/boe/dias/2001/12/24/pdfs/A49400-49425.pdf>

Ley Orgánica 4/2007, de 12 de abril, por la que se modifica la Ley Orgánica 6/2001, de 21 de diciembre, de Universidades. Disponible a:

<http://www.boe.es/boe/dias/2007/04/13/pdfs/A16241-16260.pdf>

Ministros Europeos de Educación Superior (2001). *Declaración de Praga, 2001 Hacia el Área de la Educación Superior Europea* (Praga, 19 de mayo de 2001). Disponible a:

https://www.coit.es/web/formacion/proceso_bolonia/declaraciones_europeas/praga.pdf

Ministros Europeos de Educación Superior (1999). *El espacio Europeo de Educación Superior* (Bolonia, 19 de junio de 1999). Disponible a:

http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/links/language/1999_Bologna_Declaration_Spanish.pdf

Ministros representantes de Francia, Alemania, Italia, y el Reino Unido (1998). *Declaración de la Sorbona* (París, 25 de mayo de 1998). Disponible en:
http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/links/language/1998_Sorbonne_Declaration_Spanish.pdf

Real Decreto 1393/2007, de 29 de octubre. Disponible a:
<http://www.boe.es/buscar/pdf/2007/BOE-A-2007-18770-consolidado.pdf>

Real Decreto 1791/2010, de 30 de diciembre. Disponible a:
<http://www.boe.es/boe/dias/2010/12/31/pdfs/BOE-A-2010-20147.pdf>

6.3. Plans Acció Tutorial Centres Docents

Enllaços al PAT dels centres propis de la UAB:

[Escola d'Enginyeria](#)

[Facultat de Biociències](#)

[Facultat de Ciències](#)

[Facultat de Ciències de la Comunicació](#)

[Facultat de Ciències de l'Educació](#)

[Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia](#)

[Facultat de Dret](#)

[Facultat d'Economia i Empresa](#)

[Facultat de Filosofia i Lletres](#)

[Facultat de Medicina](#)

[Facultat de Psicologia](#)

[Facultat de Traducció i d'Interpretació](#)

[Facultat de Veterinària](#)

6.4. Esquema PAT-UAB

